

Interpretace pojmu oprávněný zájem správce v právu EU

České právo a informační technologie 2023

Ústav práva a technologií MUNI

15. 9. 2023

Soňa Matochová

OSNOVA

- I. Úvodní poznámky k aktuálnímu stavu problematiky ochrany osobních údajů v ČR a EU
- II. Otázky k oprávněnému zájmu správce
- III. Relevantní právní úprava a další užitečné materiály
- IV. Oprávněný zájem správce jako jeden z právních důvodů zpracování
- V. Konstrukce právního důvodu oprávněný zájem správce, jednotlivé prvky
- VI. Proces vyvažování oprávněného zájmu správce nebo třetí osoby a zájmů a základních práv subjektů údajů
- VII. Závěry

Otázky, které by měla zodpovědět tato prezentace?

- Jak lze aktuálně popsat ochranu osobních údajů v ČR a EU?
- Jaká je konstrukce právního důvodu oprávněného zájmu správce v čl. 6 odst. 1 písm. f)? Jaký je jeho vztah k ostatním právním důvodům zpracování?
- Jak by měl být chápán oprávněný zájem správce, kdy jej lze použít a kdy nikoliv, jaká jsou jeho specifika?
- Jaké jsou dílčí prvky oprávněného zájmu správce v čl. 6 odst. 1 písm. f) (pojem zájem, třetí osoba, zájmy a základní práva subjektů údajů)?
- Jak metodicky postupovat při použití tohoto právního důvodu?
- Jaké závěry lze formulovat k oprávněnému zájmu správce?

RELEVANTNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA A DALŠÍ ZDROJE

- Čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

- Bod 47,70, 21/2, 3, 38 preambule GDPR

- Stanovisko č. 6/2014 k pojmu oprávněný zájem správce podle čl. 7 směrnice 95/46/ES

- Nově připravované pokyny EDPB o oprávněném zájmu správce

- Judikatura SD EU

Úvodní poznámky

- Zpracování osobních údajů se může uskutečnit pouze tehdy, pokud lze uplatnit alespoň jeden z právních důvodů zpracování osobních údajů.
- Článek 6 odst. 1 písm. f) představuje poslední ze šesti právních důvodů zpracování osobních údajů, neexistuje však hierarchie právních důvodů.
- Právní důvod zpracování osobních údajů se uskutečňuje v kontextu GDPR jako celku.
- Vyžaduje faktické vyvažování oprávněných zájmů správce, případně třetích osob, kterým jsou údaje sdělovány, se zájmy nebo základními právy subjektu údajů. Výsledek tohoto ověření vyváženosti určí, zda se lze čl. 6 odst. 1 písm. f) dovolávat jako důvodu zpracování osobních údajů.

Právní důvody zpracování osobních údajů

Subjekt údajů udělil **SOUHLAS** pro jeden či víceprávních účelů zpracování

Zpracování je nezbytné pro **SPLNĚNÍ SMLOUVY**, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů;

Zpracování je nezbytné pro **SPLNĚNÍ PRÁVNÍ POVINNOSTI**, která se na správce vztahuje;

Zpracování je nezbytné pro splnění **ÚKOLU PROVÁDĚNÉHO VE VEŘEJNÉM ZÁJMU NEBO PŘI VÝKONU VEŘEJNÉ MOCI**, kterým je pověřen správce;

Zpracování je nezbytné pro ochranu **ŽIVOTNĚ DŮLEŽITÝCH ZÁJMŮ** subjektu údajů nebo jiné fyzické osoby;

Zpracování je nezbytné pro účely **OPRÁVNĚNÝCH ZÁJMŮ** příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu osobních údajů.

ZÁSADY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ

- ZÁKONNOST, KOREKTNOST A TRANSPARENTNOST
- ÚČELOVÉ OMEZENÍ
- MINIMALIZACE ÚDAJŮ
- PŘESNOST (OSOBNÍCH ÚDAJŮ)
- OMEZENÍ ULOŽENÍ
- INTEGRITA A DŮVĚRNOST
- **ODPOVĚDNOST**

Právní důvod Oprávněný zájem správce

- Čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR
- Zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody údajů, zejména, pokud je subjektem údajů dítě.
- Dříve platil čl. 7 písm. f) směrnice 95/46/ES
- *Zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektů údajů, které vyžadují ochranu podle čl. 1 odst. 1*

ZÁSADY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ

- ZÁKONNOST, KOREKTNOST A TRANSPARENTNOST
- ÚČELOVÉ OMEZENÍ
- MINIMALIZACE ÚDAJŮ
- PŘESNOST (OSOBNÍCH ÚDAJŮ)
- OMEZENÍ ULOŽENÍ
- INTEGRITA A DŮVĚRNOST
- **ODPOVĚDNOST**

Specifické postavení dětí v digitálním prostředí

- Bod 38 preambule GDPR
- Děti zasluhují zvláštní ochranu osobních údajů, protože si mohou být méně vědomy dotčených rizik, důsledků a záruk a svých práv v souvislosti se zpracováním osobních údajů. Tato zvláštní ochrana by se měla zejména vztahovat na používání osobních údajů dětí pro účely marketingu nebo vytváření osobnostních a uživatelských profilů a shromažďování osobních údajů týkajících se dětí při užívání služeb nabízených přímo dětem. Souhlas nositele rodičovské zodpovědnosti by neměl být nutný v případě preventivních či poradenských služeb nabízených přímo dětem.

Oprávněný zájem správce, čl. 47 preambule

- Oprávněné zájmy správce, včetně správce, jemuž mohou být osobní údaje poskytnuty, nebo třetí strany se mohou stát právním základem zpracování za předpokladu, že nepřevažují zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů, a to při zohlednění přiměřeného očekávání subjektu údajů na základě jeho vztahu se správcem.
- Tento oprávněný zájem by mohl být dán například v situaci, kdy existuje relevantní a odpovídající vztah mezi subjektem údajů a správcem, například pokud je subjekt údajů zákazníkem správce nebo mu naopak poskytuje služby.
- Existenci oprávněného zájmu je v každém případě třeba pečlivě posoudit, včetně toho, zda subjekt údajů může v okamžiku a v kontextu shromažďování osobních údajů důvodně očekávat, že ke zpracování pro tento účel může dojít.
- Zájmy a základní práva subjektu údajů by mohly převážit nad zájmy správce údajů zejména tehdy, jestliže ke zpracování osobních údajů dochází za okolností, kdy subjekt údajů jejich další zpracování důvodně neočekává.
- Jelikož právní základ pro zpracování osobních údajů orgány veřejné moci má upravit zákonodárce právním předpisem, neměl by se tento právní základ vztahovat na zpracování prováděné orgány veřejné moci při plnění jejich úkolů.
- Oprávněným zájmem dotčeného správce údajů je rovněž zpracování osobních údajů nezbytně nutné pro účely zamezení podvodům.
- Zpracování osobních údajů pro účely přímého marketingu lze považovat za zpracování prováděné z důvodu oprávněného zájmu.

OPRÁVNĚNÝ ZÁJEM SPRÁVCE - 3 KUMULATIVNÍ PODMÍNKY

- 1. Existence oprávněného zájmu, který uskutečňuje správce nebo třetí strana
- 2. Zpracování osobních údajů musí být nezbytné pro účely sledovaného oprávněného zájmu
- 3. Zájmy nebo základní práva a svobody subjektu dotčeného zpracováním nesmí převážit nad oprávněným zájmem sledovaným správcem nebo třetí stranou

Faktory, které je třeba zohlednit při posuzování čl. 6 odst. 1 písm. f)

- Řádné posouzení čl. 6 odst. 1 písm. f) vyžaduje posouzení celé řady faktorů v plném rozsahu, aby se zajistilo náležité zohlednění zájmů a základních práv subjektů údajů. Je třeba zohlednit následující faktory:
- Povaha a zdroj oprávněného zájmu a to, zda je zpracování nezbytné pro výkon základního práva, je jiným způsobem ve veřejném zájmu nebo je uznáváno v příslušné komunitě;
- Dopad na subjekt údajů a jeho přiměřená očekávání ohledně toho, jak bude naloženo s jeho údaji, jaká bude povaha těchto údajů a jak budou tyto údaje zpracovávány;
- Dodatečná ochranná opatření, která by mohla omezit nepřiměřený dopad na subjekt údajů jako je minimalizace údajů, technologie na podporu ochrany soukromí, zvýšená transparentnost, právo odmítnout zpracování údajů, tzv. opt-out.

Různé názory na pojem oprávněný zájem správce

- Definice pojmu *legitimate interest* neexistuje.
- Pojem je nejasný (pokyny 6/2014)
- *Somewhat ambiguous and controversial* (Peter Carey)
- Pojem je uplatňován v členských státech nejednotně (hodnocení směrnice 95/46/ES Evropskou komisí)
- Stávající znění je otevřené, lze se ho dovolávat v řadě situací, cílem nalezení systému, který není ani příliš obecný, ane příliš konkrétní (pokyny 6/2014)
- *A legitimate interest is an interest which is visibly, although not necessarily explicitly, recognized by law* (Christopher Kuner)
- Jeden z nejflexibilnějších právních titulů (GDPR Nulíček)
- *Not last resort in rare and unforeseen situation* (návrh pokynů)
- *Not open door to legitimize data processing activities not falling under any legal grounds* (návrh pokynů)
-

Požadavky na oprávněný zájem

- Oprávněný zájem musí být zákonný, musí být formulován dostatečně jasně, musí být dostatečně konkrétní, musí představovat skutečný a trvající zájem.
- Zpracování musí být nezbytné pro účel, pro nějž je určeno. Zpracování údajů na základě oprávněného zájmu nesmí vést k nepřiměřeně širokému výkladu nezbytnosti zpracování. Znamená to, že je třeba zvážit, zda k dosažení cíle neexistují jiné, neinvazivní prostředky.
- Musí být zohledněn zájem subjektů údajů, nejen jejich základní práva a svobody.

Klíčové faktory při ověřování vyváženosti

- a) posouzení oprávněného zájmu (od triviálního po závažný, jednoznačný nebo kontroverznější)
  - - výkon základních práv;
  - - veřejné zájmy širšího společenství
  - - jiné oprávněné zájmy
  - - právní a kulturní/společenské uznání

Klíčové faktory při ověřování vyváženosti

- b) dopad na subjekt údajů
- - posouzení dopadu
- - povaha údajů
- - způsob, jakým jsou údaje zpracovány
- - přiměřená očekávání subjektů údajů
- - postavení správce údajů a subjektu údajů

Klíčové faktory při ověřování vyváženosti

- c) prozatimní vyváženost
- d) ochranná opatření uplatňovaná správcem
  - - technická a organizační opatření
  - - rozsáhlé využívání technik anonymizace
  - - agregace údajů
  - - hodnocení technologií ve fázi návrhu
  - - transparentnost

Příklady oprávněného zájmu

- Zájem založený na vlastnickém právu, obrana právních zájmů
- Zpracování osobních údajů pro účely přímého marketingu
- Předání dat třetí straně, pro kterou představují oprávněný zájem
- Výkon práva na svobodu projevu a informací včetně médií a umění
- Nevyžádaná nekomerční sdělení včetně politických kampaní nebo získávání finančních prostředků na charitativní účely
- Předcházení podvodům, zneužívání služeb nebo praní špinavých peněz
- Sledování zaměstnanců pro účely bezpečnosti nebo řízení
- Systémy oznámení podezření z protiprávního jednání (whistleblowing)
- Fyzická bezpečnost, IT, zabezpečení sítě
- Zpracování údajů pro historické, vědecké nebo statistické účely
- Zpracování údajů pro účely výzkumů

VŽDY VŠAK BUDE DŮLEŽITÝ KONTEXT A POSOUZENÍ KONKRÉTNÍCH OKOLNOSTÍ ZPRACOVÁNÍ. NESTAČÍ EXISTENCE SAMOTNÉHO TVRZENÉHO ZÁJMU.

Rozsudek SD EU C-252/21 Meta Platforms proti Bundeskartellamt ze 4. 7. 2023 (oprávněný zájem správce)

Článek 6 odst. 1 první pododstavec písm. f) nařízení 2016/67 musí být vykládán v tom smyslu, že

- zpracování osobních údajů prováděné provozovatelem sociální sítě, které spočívá ve shromažďování údajů o uživatelích takové sítě, které pocházejí z jiných služeb skupiny, do níž tento provozovatel patří, nebo ze zobrazení internetových stránek nebo aplikací třetích osob těmito uživateli, v propojování těchto údajů s účtem uvedených uživatelů na sociální síti a v použití uvedených údajů, může být považováno za nezbytné pro účely oprávněných zájmů sledovaných správcem nebo třetí osobou ve smyslu tohoto ustanovení pouze za podmínky, že uvedený provozovatel informoval uživatele, od nichž byly údaje shromážděny, o oprávněném zájmu sledovaném jejich zpracováním, že toto zpracování je prováděno v mezích toho, co je nezbytně nutné pro uskutečnění tohoto oprávněného zájmu, a že z poměření protichůdných zájmů s ohledem na všechny relevantní okolnosti vyplývá, že zájmy nebo základní práva a svobody těchto uživatelů nemají přednost před uvedeným oprávněným zájmem správce nebo třetí strany.